

kérdése kerül megfelelő köntösben a nagy nyilvánosság elé. *Dr. Párducz Mihály.*

Werner Buttler und Waldemar Haberley: Die Bandkeramische Ansiedlung bei Köln Lindenthal. Berlin und Leipzig, 1936. Verlag von Walter de Gruyter & Co. Römisch-Germanische Forschungen. 11. Bd. Text 178 l. Tafeln. 83 és 2 térkép.

A Römisch-Germanische Forschungen eddig megjelent 11 kötete azt bizonyítja, hogy a kiadó Römisch-Germanische Kommission a régészek minden kategóriáját ki akarja elégíteni ezzel a sorozattal. Az őskortól a kora-középkorig minden kor művelője megtalálja a sorozatban azt, ami hozzá legközelebb áll.

A kora-középkori építészet-történezeseket érdeklí a II. kötet, amelyben az antik és középkori építészet összefüggéseit világítja meg *R. Schultze*: Basilika c. könyve. — A népvándorlás korával foglalkozókat a VII. kötet két dolgozata érdekelheti: *W. Schulz*: Das Fürstengrab und das Gräberfeld von Hassleben és *R. Zahn*: Die Silberteller von Hassleben und Augst. A római régészek érdeklődésére tarthat számot az I., IV., VI., X. és az előkészületben lévő XII. kötet. *F. Behn*: Das Mithrasheiligtum zu Dieburg; *H. Lehner*: Vetera; *F. Fremersdorf*: Der römische Gutshof Köln-Müngersdorf; *R. Laur-Belart*: Vindonissa c. kötetei a kutatási és kiállítási technika legújabb eredményeit felhasználva szolgálják céljaikat.

A III., V., VIII., IX. és XI. kötet a préhistorikusoknak szól.

J. Szombathy: Prähistorische Flachgräber bei Gemeinlebarn in Niederösterreich c. kötete korai-bronzkori kultúránk kutatásának egyik jelentős segédeszköze lehet. — *E. Sprockhoff*: Die germanische Griffzungenschwerter c. kétkötetes munkája, bőséges analógiáival, bronzkori kardjaink tanulmányozásához szolgáltat új ala-

pokat. — *K. Bittel*: Die Kelten in Württemberg c. munkája a tőlünk távolfekvő terület La Tène korát világítja meg.

Módszere révén nagy érdeklődésre tarthat számot *W. Buttler* és *W. Haberley*: Die Bandkeramische Ansiedlung bei Köln-Lindenthal c. most megjelent kétkötetes munkája.

A telep feltárási munkája minden eddigi méretet felülmúl. Az időnként 100 munkást is foglalkoztató vállalkozás tagjai, a két tudományos vezetőn kívül, egy képzett előmunkás, egy földmérő, egy fényképész és egy művész rajzoló voltak. Így minden felmerülő munka kipróbált szakkezekbe került, amint az *F. Fremersdorf* előszavából, de a munka egész menetéből is megállapítható.

Magának a publikációnak is több munkatársa volt. *W. Haberley* ismerteti az ásatás módszerét. Ugyancsak tőle kapjuk az egész terület morfológiai és geológiai, valamint a telep védelmi és vízellátási viszonyairól szóló fejezetet is. A településről, a szalagdszes kultúra és a későbbi korok leleteiről, az egész település tervrajzáról, méreteiről és szociológiai viszonyairól szóló fejezeteket, valamint a zárszót *W. Buttler* írta, aki a Balkánon és Magyarországon szerzett néprajzi ismereteit is teljesen a melléképületek rekonstrukciójának szolgálatába állította.

Kívülük része van a feldolgozásban *K. Obenauernek*, aki a kerámia, *L. Kochnak*, aki az eszközök közzetani vizsgálatát végezte. A faszén maradványokat *E. Hofmann*, a növény maradványokat *Fr. Netolitzky*, a csontvázakat *W. Brandt* dolgozta fel. Ebből is megállapítható, hogy a tudományos munka Köln, Bonn, Aachen, Wien és Cernowitz között oszlott meg s ennek a közös munkának eredményeként áll előtűnt ennek az egyik legnagyobb németországi ásatásnak és legnagyobb kőkori településnek teljes képe.

Maga a szerző abban látja ennek az ásatásnak jelentőségét, hogy először sikerült a lakóházak mellett a gazdasági épületeket is, nemcsak felépítésükben, de valósággal megelevenítve látni. Az aránylag kevés számú tárgyi lelet jelentőségét a biztos kronológia adja meg, amely ugyanezen a helyen mutatja e kultúra fokozatos fejlődését. Az importált kerámia pedig a kőkori kereskedelemnek megdönthetetlen bizonyítéka.

A telep térképe és 83 tábla egészíti ki a munkát, amelynek ez a rövid — valósággal csak külső — ismertetése is mutatja azt az irigylésre méltó munkalehetőséget, amelyet a magyar régészeti kutatás — bármennyire legyen is felkészülve a munkára — megvalósítani még soká nem lesz képes.

Ezt a könyvet mindenkinek ismerni kell, aki ásóval a kezében akarja szolgálni tudományunkat.

B. J.

